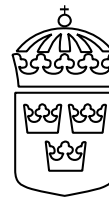


Regeringens proposition 2017/18:281



Några frågor om tillämpning av offentlighetsprincipen

Prop.
2017/18:281

Regeringen överlämnar denna proposition till riksdagen.

Visby den 5 juli 2018

Stefan Löfven

Helene Hellmark Knutsson
(Utbildningsdepartementet)

Propositionens huvudsakliga innehåll

I denna proposition föreslås att en hänvisning i 6 kap. 11 § offentlighets- och sekretesslagen till den tidigare förvaltningslagen ändras så att den hänvisar till motsvarande bestämmelser i den nuvarande förvaltningslagen. Lagändringen föreslås träda i kraft den 1 januari 2019.

Vidare redovisar regeringen att den avser att återkomma till riksdagen med förslag om införande av offentlighetsprincipen i fristående förskolor och skolor samt i privat anordnad vuxenutbildning under nästkommande riksmöte.

Innehållsförteckning

1	Förslag till riksdagsbeslut	3
2	Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).....	4
3	Ärendet och dess beredning	5
4	Hänvisningar i offentlighets- och sekretesslagen till förvaltningslagen ska ändras	6
4.1	Gällande bestämmelser.....	6
4.2	En hänvisning i offentlighets- och sekretesslagen ska ändras	7
5	Om införande av offentlighetsprincipen hos fristående skolor	9
6	Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser	10
7	Konsekvenser	11
8	Författningskommentar	11
Bilaga 1	Sammanfattning av promemorian Följdändringar till ny förvaltningslag (Ds 2017:47).....	13
Bilaga 2	Promemorians lagförslag i relevant del	14
Bilaga 3	Förteckning över remissinstanserna	15
Bilaga 4	Lagrådsremissens lagförslag	16
Bilaga 5	Lagrådets yttrande	26
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 5 juli 2018	28

1 Förslag till riksdagsbeslut

Prop. 2017/18:281

Regeringen föreslår att riksdagen antar regeringens förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 11 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

11 §

Vid överklagande enligt 7 § första eller andra stycket av beslut av sådana organ som avses i 2 kap. 3 och 4 §§ *denna lag* tillämpas *bestämmelserna i 23–25 §§ och 30 § första meningen förvaltningslagen (1986:223)*.

Vid överklagande enligt 7 § första eller andra stycket av beslut av sådana organ som avses i 2 kap. 3 och 4 §§ tillämpas *43–47 §§ förvaltningslagen (2017:900)*.

Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019.

I budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1 utg.omr. 16) anförde regeringen att offentlighetsprincipen bör göras tillämplig i fristående förskolor och skolor samt i privat anordnad vuxenutbildning för att öka allmänhetens insyn. Ställningstagandet följer den blocköverskridande sexpartiöverenskommelse som slöts i maj 2013 inom ramen för Friskolekommittén (SOU 2013:56) och regeringens överenskommelse med vänsterpartiet i oktober 2014 om vinster i välfärden (se budgetpropositionen för 2014, prop. 2013/14:1 Finansplanen). Regeringen aviserade i budgetpropositionen för 2018 att den avsåg att under innevarande riksdagsår återkomma med förslag grundade på Utredningens om offentlighetsprincipen i fristående skolor betänkande Ökad insyn i fristående skolor (SOU 2015:82) och Utredningens om ökad insyn i välfärden betänkande Ökad insyn i välfärden (SOU 2016:62). Regeringen beslutade den 15 februari 2018 lagrådsremissen Offentlighetsprincipen ska gälla i fristående skolor (U2018/00671/GV). Lagrådet konstaterar i sitt yttrande över remissen att Friskolornas riksförbund i ett brev till Lagrådet upplyst att flera fristående skolor ägs av företag som är börsnoterade. Lagrådet angav ett antal frågor som behöver analyseras med anledning av detta och anförde att innan dessa frågor har analyserats närmare kan Lagrådet inte tillstyrka lagstiftning i enlighet med förslagen. Regeringskansliet (Utbildningsdepartementet) beslutade den 15 juni 2018 att uppdra åt en utredare att biträda Regeringskansliet med att utifrån bl.a. EU-rätten analysera om de lagförslag som har lämnats i lagrådsremissen behöver kompletteras för att offentlighetsprincipen ska kunna införas hos huvudmän för fristående skolor som är börsnoterade bolag eller dotterbolag till börsnoterade moderbolag. Regeringen återkommer till detta i avsnitt 5.

I den ovan nämnda lagrådsremissen ingick bl.a. ett förslag om en följdändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, med anledning av den nya förvaltningslagen (2017:900), som har trätt i kraft den 1 juli 2018 (prop. 2016/17:180, bet. 2017/18:KU2, rskr. 2017/18:2). Förslaget baserade sig på ett förslag i den inom Justitiedepartementet utarbetade departementspromemorian Följdändringar till ny förvaltningslag (Ds 2017:42). I denna proposition behandlas nämnda förslag från lagrådsremissen. En sammanfattning av departementspromemorian i nu relevant del finns i *bilaga 1* och promemorians lagförslag i den delen finns i *bilaga 2*. Promemorian har remissbehandlats och en förteckning över remissinstanserna finns i *bilaga 3*. Remissyttrandena finns tillgängliga i Justitiedepartementet (Ju2017/07456/L6).

Lagrådet

Regeringen beslutade den 15 februari 2018 att inhämta Lagrådets yttrande över de lagförslag som finns i *bilaga 4*. Lagrådets yttrande finns i *bilaga 5*. Lagrådet hade inte några synpunkter på det förslag som nu är aktuellt. Lagrådets synpunkter i övrigt behandlas i avsnitt 5.

4 Hänvisningar i offentlighets- och sekretesslagen till förvaltningslagen ska ändras

4.1 Gällande bestämmelser

Offentlighetsprincipen gäller som huvudregel inte för enskilda rättssubjekt, dvs. enskilda individer och privaträttsliga organ som t.ex. aktiebolag, ideella föreningar och stiftelser. Ett sådant privaträttsligt subjekt blir inte heller en myndighet av den anledningen att det anförtrotts offentliga förvaltningsuppgifter. Offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), förkortad OSL, innehåller dock bestämmelser som i viss mån utvidgar tillämpningen av offentlighetsprincipen utöver vad som följer av tryckfrihetsförordningen (TF) till att gälla även vissa enskilda rättssubjekt. Två grupper av organ omfattas av dessa bestämmelser: dels vissa juridiska personer där kommuner eller landsting utövar ett rättsligt bestämmande inflytande, dels vissa privaträttsliga organ som anges i en särskild bilaga till OSL.

Enligt 2 kap. 3 § OSL ska vad som föreskrivs i 2 kap. TF om rätt att ta del av allmänna handlingar hos myndigheter i tillämpliga delar också gälla handlingar hos vissa juridiska personer som tagit över skötseln av kommunala angelägenheter (se 10 kap. 1 § kommunallagen [2017:725]) och i vilka kommuner, landsting och kommunalförbund – antingen var för sig eller tillsammans – utövar ett rättsligt bestämmande inflytande. Kommuner och landsting ska anses utöva ett rättsligt bestämmande inflytande om de ensamma eller tillsammans

- äger aktier i ett aktiebolag eller andelar i en ekonomisk förening med mer än hälften av samtliga röster i bolaget eller föreningen eller på något annat sätt förfogar över så många röster i bolaget eller föreningen,
- har rätt att utse eller avsätta mer än hälften av ledamöterna i styrelsen för ett aktiebolag, en ekonomisk förening eller en stiftelse, eller
- utgör samtliga obegränsat ansvariga bolagsmän i ett handelsbolag.

Vidare ska enligt 2 kap. 4 § OSL de privaträttsliga organ som anges i en särskild bilaga till OSL tillämpa bestämmelserna i TF om allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar, om handlingarna hör till den verksamhet som anges i bilagan. Exempel på sådana verksamheter inom utbildningsområdet är Chalmers Tekniska Högskola AB (all verksamhet), Handelshögskolan i Stockholm (statligt stöd i form av utbildningsbidrag för doktorander), Internationella Handelshögskolan i Jönköping AB (all verksamhet) och Folkbildningsrådet (fördelning av statsbidrag mellan folkhögskolor och studieförbund).

Såväl de ovan angivna bolagen, föreningarna och stiftelserna i vilka kommuner och landsting utövar ett rättsligt bestämmande inflytande som de privaträttsliga organ som har förts in i bilagan till OSL, ska jämföras med myndighet vid tillämpningen av OSL och arkivlagen (1990:782) (2 kap. 3 och 4 §§ OSL samt 2 och 2 a §§ arkivlagen). Sådana organ har alltså både en skyldighet att registrera och arkivera allmänna handlingar

och att tillämpa relevanta sekretessbestämmelser i nu aktuell verksamhet. I sådan verksamhet är även TF:s och yttrandefrihetsgrundlagens bestämmelser om meddelarfrihet och meddelarskydd tillämpliga (13 kap. 2 § OSL). För de organ som har förts in i bilagan till OSL gäller detta dock bara för den verksamhet som anges i bilagan.

Som nämnts i avsnitt 3 har den nya förvaltningslagen (2017:900) trätt i kraft den 1 juli 2018 och den har ersatt den tidigare förvaltningslagen (1986:223) som har upphävts. I båda lagarna finns bestämmelser om förvaltningsmyndigheternas handläggning av ärenden och domstolarnas handläggning av förvaltningsärenden (1 §). Såväl statliga som kommunala myndigheter omfattas av lagen. Däremot omfattas inte privaträttsliga organ som har anförtrots offentliga förvaltningsuppgifter.

I andra lagar kan det dock finnas bestämmelser som gör förvaltningslagen tillämplig hos sådana enskilda organ. Detta gäller kommunala företag och organ som avses i 2 kap. 3 och 4 §§ OSL. Enligt 6 kap. 11 § OSL i dess nuvarande lydelse ska de vid överklagande av bl.a. beslut att inte lämna ut en handling till en enskild eller att lämna ut en handling med förbehåll eller att avslå en myndighets begäran att få ta del av en handling eller på annat sätt få del av en uppgift, tillämpa 23–25 §§ och 30 § första meningen förvaltningslagen (1986:223).

4.2 En hänvisning i offentlighets- och sekretesslagen ska ändras

Regeringens förslag: Hänvisningar i offentlighets- och sekretesslagen till bestämmelser i den tidigare förvaltningslagen ska ersättas med hänvisningar till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen.

Promemorians förslag: Överensstämmer i sak med regeringens förslag.

Remissinstanserna: Majoriteten av remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på promemorians förslag. *Kammarrätten i Stockholm* har synpunkter på att 6 kap. 11 § OSL i dag hänvisar till 30 § i den tidigare förvaltningslagen, som innebär ett förbud mot att i mer än en instans överklaga ett avvisningsbeslut som grundas på att överklagandet har kommit in för sent, men att det inte finns någon motsvarighet till den bestämmelsen i den nya förvaltningslagen. Kammarrätten anser att bestämmelsen inte kan anses ha en begränsad praktisk betydelse då det fortfarande finns många förvaltningsbeslut som inte överklagas direkt till allmän förvaltningsdomstol och att detta måste utredas närmare. Att inte införa särskilda begränsningsregler i olika författningar kommer enligt kammarrätten att leda till omotiverade skillnader i prövningen av avvisningsbeslut som överklagas till allmän förvaltningsdomstol som första instans och avvisningsbeslut som överklagas till förvaltningsmyndighet.

Kammarrätten i Stockholm ställer sig vidare tveksam till att i hänvisningarna till vissa paragrafer i den nya förvaltningslagen inkludera 47 § eftersom den paragrafen inte tar sikte på hur beslut överklagas utan på vilka åtgärder överinstansen ska vidta.

Stockholms universitet har ingen invändning i sak mot promemorians förslag i fråga om 6 kap. 11 § OSL, men framhåller att det är en brist att det inte även görs hänvisningar till bestämmelserna om kravet på motive- ring av beslut och underrättelse, som inbegriper krav på fullföljdshänvis- ning, i den nya förvaltningslagen. En sådan utvidgad hänvisning skulle skapa en formell skyldighet för enskilda organ att tillämpa dessa bestäm- melser vid beslut enligt OSL.

Skälen för regeringens förslag: Förvaltningslagen (2017:900) har trätt i kraft den 1 juli 2018 och ersatt den tidigare förvaltningslagen (1986:223) som samtidigt har upphävts. I den nya förvaltningslagen finns en övergångsbestämmelse som innebär att den upphävda lagen ska fort- sätta gälla i den utsträckning som det i en annan lag eller författning finns bestämmelser som innehåller hänvisningar till den lagen. Regeringen har dock i propositionen till den nya lagen understrukit att dessa hänvis- ningar så snart som möjligt bör ändras och anpassas till den nya lagen (prop. 2016/17:180 s. 278).

Bestämmelsen i 6 kap. 11 § OSL innehåller en hänvisning till 23–25 §§ i den tidigare förvaltningslagen. Som föreslås i promemorian bör hän- visningen ändras på så sätt att den i stället görs till motsvarande bestäm- melser i 43–47 §§ i den nya lagen. På så sätt får den förstärkning av rätts- säkerheten för enskilda som den nya förvaltningslagen innebär genom- slag även på detta specialreglerade område.

Kammarrätten i Stockholm har synpunkter på att 6 kap. 11 § OSL i dag hänvisar till 30 § i den tidigare förvaltningslagen, som innebär ett förbud mot att i mer än en instans överklaga ett beslut att avvisa ett överkla- gande på den grunden att den kommit in för sent, men att det inte finns någon motsvarighet till den bestämmelsen i den nya förvaltningslagen. Regeringen konstaterar att det finns en sådan bestämmelse i 33 § fjärde stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291, FPL). I propositionen om den nya förvaltningslagen anförs att i enlighet med huvudregeln om domstolsprövning av förvaltningsbeslut överklagas det stora flertalet beslut till allmän förvaltningsdomstol. Det innebär att motsvarande be- gränsningsregel i FPL blir tillämplig. Enligt propositionen finns därför inte något behov av en sådan reglering i den nya förvaltningslagen. Det anförs vidare att utgångspunkten för den nya förvaltningslagen är att den bör reserveras för generella bestämmelser som är tillämpliga för en över- vägande del av den offentliga förvaltningen (prop. 2016/17:180 s. 259). Då beslut som ett enskilt organ fattar enligt OSL överklagas till allmän förvaltningsdomstol och 33 § fjärde stycket FPL därmed blir tillämplig anser regeringen att den tidigare hänvisningen till 30 § förvaltningslagen i OSL i praktiken innebär en överflödigt dubbelreglering och därför inte behöver ersättas vid uppdateringen av hänvisningarna i 6 kap. 11 § OSL.

Som *Kammarrätten i Stockholm* uppmärksammar hänvisas i förslaget till 6 kap. 11 § OSL till 47 § i den nya förvaltningslagen trots att be- stämmelserna i 47 § i den nya lagen enbart delvis har en motsvarighet i den tidigare lagen. Den del som motsvarar den tidigare hänvisningen, och som nu utgör 47 § andra stycket, innebär att om ett överklagande felaktigt har getts in till överinstansen ska den myndigheten vidare- befordra överklagandet till beslutsmyndigheten och samtidigt ange vilken dag som överklagandet kom in till överinstansen. Den nya delen av hän- visningen avser en bestämmelse i 47 § första stycket som anger att över-

instansen prövar frågor om att avvisa ett överklagande på någon annan grund än att det har kommit in för sent. Regeringen anser inte att det finns skäl att begränsa hänvisningen till den förstnämnda bestämmelsen eftersom bestämmelserna är en del av en sammanhängande reglering.

Som *Stockholms universitet* påpekar kan det finnas skäl att överväga om bestämmelsen bör kompletteras med hänvisningar till exempelvis bestämmelsen om underrättelse om besluts innehåll i den nya förvaltningslagen. Det är dock inte aktuellt inom ramen för detta lagstiftningsärende.

5 Om införande av offentlighetsprincipen hos fristående skolor

Regeringens bedömning: Regeringen avser att återkomma till riksdagen med förslag om införande av offentlighetsprincipen i skollagsreglerad verksamhet under riksmötet 2018/19.

Enligt partiöverenskommelser ska offentlighetsprincipen införas hos fristående skolor

Som framgår av avsnitt 3 anförde regeringen i budgetpropositionen för 2018 (prop. 2017/18:1, utgiftsområde 16, s. 193) att offentlighetsprincipen bör göras tillämplig i fristående förskolor och skolor samt i privat anordnad vuxenutbildning för att öka allmänhetens insyn. Ställningstagandet är i linje med den blocköverskridande sexpartiöverenskommelse som i maj 2013 slöts inom ramen för Friskolekommitténs arbete (SOU 2013:56) och regeringens överenskommelse med Vänsterpartiet i oktober 2014 om vinster i välfärden. Regeringen aviserade i budgetpropositionen 2018 att den avsåg att under innevarande riksdagsår återkomma med förslag med anledning av förslag från utredningarna om införande av offentlighetsprincipen i privat anordnad skollagsreglerad verksamhet.

Lagrådet

Regeringen beslutade den 15 februari 2018 lagrådsremissen Offentlighetsprincipen ska införas i fristående skolor (U2018/00617/GV), som baseras på förslagen från Utredningen om offentlighetsprincipen i fristående skolor i betänkandet Ökad insyn i fristående skolor (SOU 2015:82). Som nämnts i avsnitt 3 hade Friskolornas riksförbund inkommit med ett brev till Lagrådet. I brevet upplyste förbundet Lagrådet att flera fristående skolor ägs av företag som är börsnoterade och att dessa fristående skolor måste förhålla sig till bestämmelserna i aktiebolagslagen och reglerna för börsnoterade företag. Syftet med förslagen i remissen till Lagrådet att öka den ekonomiska insynen i friskolorna kan enligt förbundet gå stick i stäv med bestämmelserna om ekonomisk insyn i börsnoterade företag. Lagrådet konstaterar i sitt yttrande att det för börsnoterade bolag gäller omfattande och detaljerade regler om informationsgivning. En bärande tanke i regelsystemet är enligt Lagrådet att

Prop. 2017/18:281 bolagen ska offentliggöra kurspåverkande information så snart som möjligt och på ett samlat sätt så att alla på marknaden får informationen samtidigt. Det förefaller enligt Lagrådet sannolikt att regelsystemet påverkas, om offentlighetsprincipen ska gälla för vissa bolag så att en enskild när som helst kan få ut uppgifter från bolaget och så att tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens bestämmelser om meddelarfrihet gäller för bolagets anställda. Det är enligt Lagrådet inte givet vilken betydelse gällande bestämmelser om sekretess kan få. Lagrådet anger även att det i sammanhanget finns anledning att överväga i vilken mån en utvidgning av handlingsoffentligheten till börsnoterade privata aktörer kan komma i konflikt med unionsrättsliga krav. Innan dessa frågor har analyserats närmare kan Lagrådet inte tillstyrka lagstiftning i enlighet med förslagen i remissen.

Frågorna måste utredas vidare innan en proposition kan lämnas

Regeringen konstaterar att när Utredningen om offentlighetsprincipen i fristående skolor arbetade (utredningen lämnade sitt betänkande den 7 oktober 2015) fanns det inga börsnoterade företag med utbildning som huvudsaklig verksamhet. Frågan om hur förslaget om införande av offentlighetsprincipen förhåller sig till de bestämmelser som reglerar börsnoterade företag aktualiserades därför inte i SOU 2015:82. För närvarande finns det tre börsnoterade moderbolag med utbildning som huvudsaklig verksamhet som äger aktiebolag som är godkända som huvudmän för fristående skolor. De registrerades mellan juni 2016 och december 2017.

Med anledning av Lagrådets yttrande har Regeringskansliet beslutat att en utredare ska biträda Utbildningsdepartementet med att utarbeta förslag till hur offentlighetsprincipen kan införas i fristående skolor vars huvudman är börsnoterad eller om ägarbolaget till huvudmannen är börsnoterad (U2018/02739/GV). Utredaren ska utifrån bl.a. EU-rätten analysera om lagförslagen i lagrådsremissen (U2018/00617/GV) behöver kompletteras och i så fall lämna nödvändiga författningsförslag. Uppdraget ska slutredovisas senast den 1 december 2018. Regeringen bedömer därför att en proposition om införande av offentlighetsprincipen i privat anordnad skollagsreglerad verksamhet inte kan överlämnas förrän under senare delen av riksmötet 2018/19.

6 Ikraftträdande- och övergångsbestämmelser

Regeringens förslag: Ändringarna i offentlighets- och sekretesslagen ska träda i kraft den 1 januari 2019.

Promemorians förslag: Överensstämmer inte med regeringens förslag. I promemorian föreslås att lagändringarna ska träda i kraft den 1 juli 2018.

Remissinstanserna: Remissinstanserna tillstyrker eller har inga synpunkter på promemorians förslag. Prop. 2017/18:281

Skälen för regeringens förslag: Den nya förvaltningslagen har trätt i kraft den 1 juli 2018. I lagen finns dock en övergångsbestämmelse som innebär att den tidigare lagen ska fortsätta att tillämpas i den utsträckning det finns hänvisningar till den lagen i andra författningar. I propositionen till den nya förvaltningslagen anges att ambitionen är att befintlig reglering så snart som möjligt ska anpassas till den nya lagen så att skilda handläggningsrutiner i förfarandet i möjligaste mån kan undvikas (prop. 2016/17:180 s. 278). Den följdändring som görs i OSL innebär emellertid att rättsläget inte förändras i praktiken för de enskilda organ som jämföras med myndigheter vid tillämpningen av OSL (se avsnitt 4). Det är därför godtagbart i detta fall att följdändringarna träder i kraft den 1 januari 2019.

7 Konsekvenser

I avsnitt 4 föreslås att hänvisningen i 6 kap. 11 § offentlighets- och sekretesslagen ändras från att avse bestämmelser i den tidigare förvaltningslagen till att avse motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen. Förslaget innebär, när beslut bl.a. om att inte lämna ut en allmän handling eller att lämna ut handlingen med förbehåll överklagas, ett förbud mot att i mer än en instans överklaga ett beslut att avvisa överklagandet på den grunden att det kommit in för sent. Regeringen finner att förslaget inte har några ekonomiska eller andra konsekvenser för kommunen eller enskilda huvudmän. Inte heller bedöms förslaget påverka statlig verksamhet eftersom statens domstolar även i fortsättningen endast behöver pröva ett överklagande i en instans på samma sätt som gäller enligt dagens bestämmelser.

8 Författningskommentar

6 kap.

11 § Vid överklagande enligt 7 § första eller andra stycket av beslut av sådana organ som avses i 2 kap. 3 och 4 §§ tillämpas *43–47 §§ förvaltningslagen (2017:900)*.

I paragrafen regleras att privaträttsliga organ som ska tillämpa bestämmelserna i 2 kap. tryckfrihetsförordningen om allmänhetens rätt att ta del av allmänna handlingar och som ska jämföras med myndigheter vid tillämpningen av OSL (se 2 kap. 3 och 4 §§ OSL), ska tillämpa vissa bestämmelser i förvaltningslagen när bl.a. beslut att inte lämna ut en handling till en enskild eller att lämna ut en handling med förbehåll eller

Prop. 2017/18:281 att avslå en myndighets begäran att få ta del av en handling eller på annat sätt få del av en uppgift, överklagas.

Paragrafen ändras med anledning av att 1986 års förvaltningslag den 1 juli 2018 har ersatts av förvaltningslagen (2017:900). Ändringen innebär att hänvisningarna till den tidigare förvaltningslagen byts ut mot hänvisningar till motsvarande bestämmelser i den nya förvaltningslagen. Nuvarande hänvisningar inkluderar en hänvisning till 30 § i den tidigare förvaltningslagen, som innebär ett förbud mot att i mer än en instans överklaga ett beslut att avvisa ett överklagande på grund av att det kommit in för sent. Någon sådan bestämmelse finns inte i den nya förvaltningslagen. Det finns emellertid en motsvarande begränsningsregel i 33 § fjärde stycket förvaltningsprocesslagen (1971:291, FPL). Eftersom beslut som ett enskilt organ fattar enligt OSL överklagas till allmän förvaltningsdomstol blir begränsningsregeln i FPL tillämplig.

Övriga ändringar är endast språkliga.

Övervägandena finns i avsnitt 4.

Sammanfattning av promemorian Följändringar till ny förvaltningslag (Ds 2017:47)

Prop. 2017/18:281
Bilaga 1

Nedan sammanfattas i korthet promemorian Följändringar till ny förvaltningslag (Ds 2017:47) i nu aktuell fråga.

Promemorian innehåller förslag till följändringar i befintliga lagar och förordningar som krävs med anledning av förslaget till en ny förvaltningslag i propositionen En modern och rättssäker förvaltning – ny förvaltningslag (prop. 2016/17:180). Den nya förvaltningslagen träder enligt förslaget i propositionen i kraft den 1 juli 2018. Med anledning av det behandlas inte i promemorian författningar eller bestämmelser som upphör att gälla före den 1 juli 2018, såsom förordningen (2016:1368) om extraordinärt anpassningsstöd till mjölkproducenter. Inte heller behandlas författningar som har tillkommit efter utgången av juli 2017.

I den nya förvaltningslagen finns bestämmelser som helt eller delvis motsvarar bestämmelserna i den gällande förvaltningslagen. I promemorian föreslås att hänvisningar till bestämmelser i den gällande förvaltningslagen i ett antal författningar anpassas till den numreringen av paragraferna i förslaget till ny förvaltningslag.

Flera författningar som innehåller hänvisningar till bestämmelserna om hur beslut överklagas i 23–25 §§ i den nuvarande förvaltningslagen bör ändras på så sätt att hänvisningarna i stället görs till motsvarande bestämmelser i 43–47 §§ i den nya lagen. De ändringar som görs i den nya lagens bestämmelser om hur man överklagar, till exempel i fråga om innebörden av att en myndighet inte har lämnat en korrekt fullföljdhänvisning, får genom dessa ändringar genomslag även på de områden där förfarandet i denna del regleras i en specialförfattning.

Promemorians lagförslag i relevant del

Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs att 6 kap. 11 § lagen (2009:400) offentlighets- och sekretesslagen ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

6 kap.

11 §

Vid överklagande enligt 7 § första eller andra stycket av beslut av sådana organ som avses i 2 kap. 3 och 4 §§ denna lag tillämpas bestämmelserna i 23–25 §§ och 30 § första meningen förvaltningslagen (1986:223).

Vid överklagande enligt 7 § första eller andra stycket av beslut av sådana organ som avses i 2 kap. 3 och 4 §§ denna lag tillämpas bestämmelserna i 43–47 §§ förvaltningslagen (2017:000).

1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2018.

Remissvar har lämnats av Malmö tingsrätt, Kammarrätten i Stockholm, Förvaltningsrätten i Umeå, Justitiekanslern, Åklagarmyndigheten, Polismyndigheten, Migrationsverket, Svenska institutet i Alexandria, Försvarsmakten, Försvarets materielverk, Totalförsvarets rekryteringsmyndighet, Försäkringskassan, Pensionsmyndigheten, Tullverket, Finansinspektionen, Skatteverket, Kammarkollegiet, Länsstyrelsen i Dalarnas län, Länsstyrelsen i Norrbottens län, Länsstyrelsen i Skåne län, Länsstyrelsen i Stockholms län, Länsstyrelsen i Värmlands län, Upphandlingsmyndigheten, Statens skolverk, Myndigheten för yrkeshögskolan, Folkbildningsrådet, Universitetskanslersämbetet, Universitets- och högskolerådet, Lunds universitet, Stockholms universitet, Trafikverket, Transportstyrelsen, Konkurrensverket, Bolagsverket, Tillväxtverket, Statens jordbruksverk, Livsmedelsverket, Boverket, Lantmäteriet, Kungl. Musikaliska Akademien, Stiftelsen Svenska Filminstitutet, Rådet för Europeiska socialfonden i Sverige (Svenska ESF-rådet), Stockholms läns landsting, Hammarö kommun, Malmö kommun, Sala kommun, Stockholms kommun, Almi Företagspartner AB, Controlcert Scandinavia AB, Sveriges advokatsamfund, Sveriges Kommuner och Landsting och Sveriges Riksidrottsförbund.

Följande myndigheter och enskilda har avstått från att lämna synpunkter på förslagen i promemorian eller inte svarat på remissen: Riksdagens ombudsmän, Miljömärkning Sverige Aktiebolag, Studieförbundet SISU Idrottsutbildarna, Stiftelsen Nordiska museet, Kalmar läns landsting, Skåne läns landsting, Västernorrlands läns landsting, Alingsås kommun, Borgholms kommun, Degerfors kommun, Enköpings kommun, Falu kommun, Gislaveds kommun, Göteborgs kommun, Karlstads kommun, Kiruna kommun, Kumla kommun, Lunds kommun, Lysekils kommun, Nordmalings kommun, Nykvarns kommun, Oxelösunds kommun, Sandvikens kommun, Svedala kommun, Söderhamns kommun, Vansbro kommun, Vellinge kommun, Ydre kommun, Ystads kommun, Åsele kommun, Älvdalens kommun, Älvsbyns kommun, Örnköldsviks kommun, Academia AB, Aktiemarknadsnämnden, Ekologiska Lantbrukarna i Sverige, Friskolornas riksförbund, HS Certifiering AB, Idéburna skolors riksförbund, Intertek Certification AB, Kiwa Sverige AB, KRAV ekonomisk förening, ProSanitas Certifiering AB, Saminvest AB, Svenskt Friluftsliv, SMAK Certifiering Aktiebolag, Sveriges Veterinärförbund, Synskadades Riksförbund, Swedfund International AB och Valiguard AB.

Lagrådsremissens lagförslag

1. Förslag till lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

Härigenom föreskrivs i fråga om offentlighets- och sekretesslagen (2009:400)

dels att 6 kap. 11 § och 13 kap. 2 § ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas en ny paragraf, 2 kap. 3 a §, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 kap.

3 a §

Vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av allmänna handlingar hos myndigheter, ska i tillämpliga delar gälla hos enskilda som har godkänts som huvudmän för fristående skolor, för handlingar som hör till den verksamhet som godkännandet omfattar. Sådana huvudmän ska vid tillämpningen av denna lag jämföras med myndigheter.

6 kap.

11 §

Vid överklagande enligt 7 § första eller andra stycket av beslut av sådana organ som avses i 2 kap. 3 och 4 §§ *denna lag* tillämpas *bestämmelserna i 23–25 §§ och 30 § första meningen förvaltningslagen (1986:223).*

Vid överklagande enligt 7 § första eller andra stycket av beslut av sådana organ som avses i 2 kap. 3–4 §§ tillämpas *43–47 §§ förvaltningslagen (2017:900).*

13 kap.

2 §¹

I förhållandet mellan å ena sidan ett sådant organ som avses i 2 kap. 4 §, beträffande den verksamhet som anges i bilagan till denna lag, eller ett sådant organ som avses i 2 kap. 3 §, och å andra sidan orga-

I förhållandet mellan å ena sidan ett sådant organ som avses i 2 kap. 4 §, beträffande den verksamhet som anges i bilagan till denna lag, eller ett sådant organ som avses i 2 kap. 3 § *eller 3 a §*, och å andra

¹ Senaste lydelse 2010:1348.

nets anställda eller uppdragstagare enligt 2 kap. 1 §, gäller vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen om

sidan organets anställda eller uppdragstagare enligt 2 kap. 1 §, gäller vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen och yttrandefrihetsgrundlagen om

1. rätt att lämna uppgifter i vilket ämne som helst för offentliggörande,
2. förbud mot att ingripa mot bruk eller missbruk av tryckfriheten eller yttrandefriheten eller medverka till sådant bruk eller missbruk, och
3. förbud mot att efterforska upphovsman, meddelare, den som har utgett eller avsett att utge en framställning i tryckt skrift, den som har tillhandahållit eller avsett att tillhandahålla en framställning för offentliggörande i ett radioprogram eller en teknisk upptagning och den som har framträtt i en sådan framställning.

Vad som föreskrivs i första stycket om anställda och uppdragstagare gäller inte verkställande direktör, vice verkställande direktör, styrelseledamot eller styrelsesuppleant i organet.

I 14 kap. 1 § finns bestämmelser om ansvar för vissa överträdelser av förbuden i första stycket 2 och 3.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2019.
 2. Rätten att ta del av allmänna handlingar enligt 2 kap. 3 a § gäller inte handlingar som kommit in till eller upprättats hos huvudmannen före ikraftträdandet.

2. Förslag till lag om ändring i arkivlagen (1990:782)

Härigenom föreskrivs i fråga om arkivlagen (1990:782)

dels att 2 a och 8 §§ ska ha följande lydelse,

dels att det ska införas fyra nya paragrafer, 8 a–8 c och 16 a §§, av följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

2 a §¹

Det som enligt denna lag gäller för kommunala myndigheters arkiv ska gälla även för arkiv hos sådana juridiska personer som avses i 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

Det som enligt denna lag gäller för kommunala myndigheters arkiv ska gälla även för arkiv hos

1. sådana juridiska personer som avses i 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400), och

2. sådana huvudmän som avses i 2 kap. 3 a § offentlighets- och sekretesslagen till den del arkivet hör till sådan verksamhet som avses i samma bestämmelse.

8 §²

Regeringen bestämmer vilken arkivmyndighet som ska finnas för tillsynen över de statliga myndigheterna. *Tillsynen över att sådana organ som avses i 2 § fullgör sina skyldigheter enligt 3–6 §§ ska skötas av den statliga arkivmyndigheten.*

Regeringen bestämmer vilken arkivmyndighet som ska finnas för tillsynen över de statliga myndigheterna.

Kommunstyrelsen är arkivmyndighet i kommunen och landstingsstyrelsen i landstinget, om inte kommunfullmäktige eller landstingsfullmäktige har utsett någon annan nämnd eller styrelse till arkivmyndighet.

Den kommunala arkivmyndigheten ska se till att sådana juridiska personer som avses i 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) fullgör sina skyldigheter enligt 3–6 §§ denna lag. I de fall flera kommuner eller flera landsting bestämmer tillsammans i ett sådant företag fullgörs uppgiften av arkivmyndigheten i den kommun eller det landsting som

¹ Senaste lydelse 2009:445.

² Senaste lydelse 2010:1999.

kommunerna eller landstingen kommer överens om.

Tillsynen över att sådana enskilda organ som avses i 1 § tredje stycket 1 fullgör sina skyldigheter enligt 3–6 §§ ska skötas av den statliga arkivmyndigheten i de fall det enskilda organet förvarar ett statligt arkiv och av de kommunala arkivmyndigheterna i de fall det enskilda organet förvarar ett kommunalt arkiv.

Den statliga arkivmyndigheten ska också sköta tillsynen över att Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar fullgör sina skyldigheter enligt 3–6 §§ avseende handlingar som förvaras med stöd av lagen (1999:288) om överlämnande av allmänna handlingar till Svenska kyrkan eller någon av dess organisatoriska delar för förvaring, m.m.

8 a §

Tillsynen över att sådana enskilda organ som avses i 1 § tredje stycket 1 fullgör sina skyldigheter enligt 3–6 §§ ska skötas av

1. den statliga arkivmyndigheten i de fall det enskilda organet förvarar ett statligt arkiv, och

2. de kommunala arkivmyndigheterna i de fall det enskilda organet förvarar ett kommunalt arkiv.

8 b §

Den statliga arkivmyndigheten ska sköta tillsynen över att

1. Svenska kyrkan och dess organisatoriska delar fullgör sina skyldigheter enligt 3–6 §§ avseende handlingar som förvaras med stöd av lagen (1999:288) om överlämnande av allmänna handlingar till Svenska kyrkan eller någon av dess organisatoriska delar för förvaring, m.m., och

2. sådana organ som avses i 2 § fullgör sina skyldigheter enligt 3–6 §§.

8 c §

Den kommunala arkivmyndigheten ska se till att sådana juridiska personer som avses i 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) fullgör sina skyldigheter enligt 3–6 §§ denna lag. I de fall flera kommuner eller flera landsting bestämmer tillsammans i ett sådant företag fullgörs uppgiften av arkivmyndigheten i den kommun eller det landsting som kommunerna eller landstingen kommer överens om.

Den kommunala arkivmyndigheten ska se till att en sådan huvudman som avses i 2 kap. 3 a § offentlighets- och sekretesslagen fullgör sina skyldigheter enligt 3–6 §§ denna lag. Uppgiften fullgörs av arkivmyndigheten i den kommun där huvudmannen bedriver sådan verksamhet som avses i den nämnda bestämmelsen i offentlighets- och sekretesslagen.

16 a §

En kommun får meddela föreskrifter om avgifter för tillsyn av arkiven hos sådana huvudmän som avses i 2 kap. 3 a § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och för mottagande och förvaring av övertagna arkiv från sådana huvudmän.

-
1. Denna lag träder i kraft den 1 juli 2019.
 2. Skyldigheten att arkivera allmänna handlingar enligt 2 a § 2 gäller inte handlingar som före ikraftträdandet kommit in till eller upprättats hos sådana huvudmän som avses i 2 kap. 3 a § offentlighets- och sekretesslagen.

3. Förslag till lag om ändring i skollagen (2010:800)

Prop. 2017/18:281
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs i fråga om skollagen (2010:800)

dels att 2 kap. 33 § och 29 kap. 18 § ska upphöra att gälla och att rubriken närmast före 2 kap. 33 § ska utgå,

dels att 2 kap. 31 och 32 §§, 9 kap. 22 §, 10 kap. 41 §, 11 kap. 40 §, 14 kap. 18 §, 15 kap. 34 §, 18 kap. 37 § och 29 kap. 14 § och rubrikerna närmast före 2 kap. 31 § och närmast före 2 kap. 32 § ska ha följande lydelse.

Nuvarande lydelse

Föreslagen lydelse

Skyldighet att lämna registerutdrag

Skyldighet att visa upp registerutdrag

2 kap.

31 §

Den som erbjuds en anställning inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan och sameskolan samt inom annan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. ska till den som erbjuder anställningen lämna ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Den som inte har lämnat registerutdrag får inte anställas. Regeringen meddelar föreskrifter om innehållet i registerutdraget.

Registerutdrag som avses i första stycket ska lämnas även av den som

1. erbjuds eller tilldelas arbete inom sådan verksamhet som avses i första stycket under omständigheter liknande dem som förekommer i ett anställningsförhållande inom verksamheten, om det sker genom uppdrag, anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten eller anställning inom annan kommunal verksamhet,

2. under utbildning till en lärar- eller förskollärarexamen enligt högskolelagen (1992:1434) eller yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning tilldelas plats för verksamhetsförlagd del av utbildningen inom sådan verksamhet som avses i första stycket, eller

3. genom deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program tilldelas plats för arbetspraktik eller annan programinsats inom sådan verksamhet som avses i första stycket.

Registerutdraget ska i de fall som avses i andra stycket lämnas till den inom verksamheten som beslutar om att anlita eller ta emot

Den som erbjuds en anställning inom förskolan, förskoleklassen, fritidshemmet, grundskolan, grundsärskolan, specialskolan, sameskolan, gymnasieskolan, gymnasiesärskolan eller inom annan pedagogisk verksamhet som avses i 25 kap. ska visa upp ett utdrag ur det register som förs enligt lagen (1998:620) om belastningsregister för den som erbjuder anställningen. Utdraget ska vara högst ett år gammalt. Den som inte har visat upp ett sådant registerutdrag får inte anställas.

Registerutdrag som avses i första stycket ska visas upp även av den som

1. erbjuds eller tilldelas arbete inom sådan verksamhet som avses i första stycket under omständigheter liknande dem som förekommer i ett anställningsförhållande inom verksamheten, om det sker genom uppdrag, anställning hos någon som ingått avtal med den som bedriver verksamheten eller anställning inom annan kommunal verksamhet,

2. under utbildning till en lärar- eller förskollärarexamen enligt högskolelagen (1992:1434) eller yrkesutbildning inom kommunal vuxenutbildning tilldelas plats för verksamhetsförlagd del av utbildningen inom sådan verksamhet som avses i första stycket, eller

3. genom deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program tilldelas plats för arbetspraktik eller annan programinsats inom sådan verksamhet som avses i första stycket.

Registerutdraget ska i de fall som avses i andra stycket visas upp för den inom verksamheten som beslutar om att anlita eller ta

någon på ett sådant sätt som avses där. Den som inte har *lämnat* ett sådant registerutdrag får inte anlitas eller tas emot i verksamheten.

emot någon på ett sådant sätt som avses där. Den som inte har *visat upp* ett sådant registerutdrag får inte anlitas eller tas emot i verksamheten.

En kontroll av ett registerutdrag enligt första–tredje styckena ska dokumenteras genom en anteckning om att utdraget har visats upp. Anteckningen ska göras av den inom verksamheten som beslutar om att anlita eller ta emot någon. Någon annan dokumentation om kontrollen får inte göras.

Undantag från skyldigheten att lämna registerutdrag

Undantag från skyldigheten att visa upp registerutdrag

32 §

Den som inom ett år erbjuds en förnyad anställning hos samma arbetsgivare eller en förnyad möjlighet att på ett sådant sätt som avses i 31 § andra stycket delta i verksamheten får anställas, anlitas eller tas emot utan att han eller hon *lämnat* ett registerutdrag.

Den som inom ett år erbjuds en förnyad anställning hos samma arbetsgivare eller en förnyad möjlighet att på ett sådant sätt som avses i 31 § andra stycket delta i verksamheten får anställas, anlitas eller tas emot utan att han eller hon *har visat upp* ett registerutdrag.

9 kap.

22 §¹

Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten så att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag *och tillgodose allmänhetens behov av insyn.*

Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten så att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag.

10 kap.

41 §²

Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten så att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldig-

Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten så att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldig-

¹ Senaste lydelse 2014:903.

² Senaste lydelse 2014:903.

heter enligt denna lag *och tillgodose allmänhetens behov av insyn.*

heter enligt denna lag.

Prop. 2017/18:281
Bilaga 4

11 kap.

40 §³

Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten så att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag *och tillgodose allmänhetens behov av insyn.*

Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten så att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag.

14 kap.

18 §⁴

Den kommun där den fristående skolan som anordnar fritidshem är belägen har rätt till insyn i verksamheten så att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag *och tillgodose allmänhetens behov av insyn.*

Den kommun där den fristående skolan som anordnar fritidshem är belägen har rätt till insyn i verksamheten så att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag.

15 kap.

34 §⁵

Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten så att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag *och tillgodose allmänhetens behov av insyn.*

Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten så att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag.

18 kap.

37 §⁶

Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten så att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag *och tillgodose allmänhetens behov av insyn.*

Den kommun där den fristående skolan är belägen har rätt till insyn i verksamheten så att kommunen ska kunna fullgöra sina skyldigheter enligt denna lag.

29 kap.

14 §

Den som är eller har varit verksam *i enskilt bedriven förskola, enskilt bedrivet fritidshem eller*

Den som är eller har varit verksam *inom en fristående förskola, ett fristående fritidshem eller sådan*

³ Senaste lydelse 2014:903.

⁴ Senaste lydelse 2014:903.

⁵ Senaste lydelse 2014:903.

⁶ Senaste lydelse 2014:903.

enskilt bedriven förskoleklass eller inom sådan enskilt bedriven verksamhet som avses i 25 kap., får inte obehörigen röja vad han eller hon därvid har fått veta om enskildas personliga förhållanden.

Den som är eller har varit verksam inom annan enskilt bedriven verksamhet enligt denna lag än som avses i första stycket får inte obehörigen röja vad han eller hon i sådan elevhälsoverksamhet som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats eller i särskild elevstödjande verksamhet i övrigt har fått veta om någons personliga förhållanden. Han eller hon får inte heller obehörigen röja uppgifter i ett ärende om tillrättaförande av en elev eller om skiljande av en elev från vidare studier.

För det allmännas verksamhet gäller bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

enskilt bedriven verksamhet som avses i 25 kap., får inte obehörigen röja vad han eller hon därvid har fått veta om enskildas personliga förhållanden.

Den som är eller har varit verksam inom annan enskilt bedriven verksamhet enligt denna lag än *en fristående skola eller sådan verksamhet* som avses i första stycket, får inte obehörigen röja vad han eller hon i sådan elevhälsoverksamhet som avser psykologisk, psykosocial eller specialpedagogisk insats eller i särskild elevstödjande verksamhet i övrigt har fått veta om någons personliga förhållanden. Han eller hon får inte heller obehörigen röja uppgifter i ett ärende om tillrättaförande av en elev eller om skiljande av en elev från vidare studier.

För det allmännas verksamhet och för verksamhet hos huvudmän för *fristående skolor* gäller bestämmelserna i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400).

1. Denna lag träder i kraft den 1 januari 2019 i fråga om 2 kap. 31 och 32 §§ och i övrigt den 1 juli 2019.

2. Bestämmelsen i 29 kap. 14 § gäller i sin äldre lydelse för förhållanden som avser tid före den 1 juli 2019.

3. Äldre föreskrifter gäller för slutbetyg och andra betygsdokument som en huvudman för en fristående skola har överlämnat eller skulle ha överlämnat före ikraftträdandet till den kommun där skolan är belägen.

4. Den nya lydelsen av 2 kap. 31 § tillämpas inte för

a) den som erbjuds eller tilldelas arbete inom gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan genom sådan anställning som avses i 2 kap. 31 § andra stycket 1 och som han eller hon hade före ikraftträdandet,

b) den som tilldelas plats för verksamhetsförlagd del av utbildning inom gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan genom sådan utbildning som avses i 2 kap. 31 § andra stycket 2 och som han eller hon antagits till före ikraftträdandet,

c) den som tilldelas plats för arbetspraktik eller annan programinsats inom gymnasieskolan eller gymnasiesärskolan genom deltagande i ett arbetsmarknadspolitiskt program som påbörjats före ikraftträdandet.

4. Den upphävda bestämmelsen i 2 kap. 33 § gäller fortfarande för registerutdrag som lämnats före ikraftträdandet.

4. Förslag till lag om ändring i lagen (2017:151) om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter

Prop. 2017/18:281
Bilaga 4

Härigenom föreskrivs att 3 § lagen (2017:151) om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter ska ha följande lydelse.

3 §

Lagen gäller inte för aktiebolag, handelsbolag, ekonomiska föreningar och stiftelser där kommuner, landsting eller kommunalförbund utövar eller har utövat ett rättsligt bestämmande inflytande enligt 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) och *inte heller för* de organ som anges i bilagan till offentlighets- och sekretesslagen beträffande den verksamhet som anges där.

Lagen gäller inte för

1. aktiebolag, handelsbolag, ekonomiska föreningar och stiftelser där kommuner, landsting eller kommunalförbund utövar eller har utövat ett rättsligt bestämmande inflytande enligt 2 kap. 3 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),

2. anställda och uppdragstagare hos huvudmän för fristående skolor enligt 2 kap. 3 a § offentlighets- och sekretesslagen beträffande den verksamhet som anges där, och

3. de organ som anges i bilagan till offentlighets- och sekretesslagen beträffande den verksamhet som anges där.

Denna lag träder i kraft den 1 juli 2019.

Lagrådets yttrande

Utdrag ur protokoll vid sammanträde 2018-03-21

Närvarande: F.d. justitieråden Severin Blomstrand och Annika Brickman samt justitierådet Thomas Bull

Offentlighetsprincipen ska gälla i fristående skolor

Enligt en lagrådsremiss den 15 februari 2018 har regeringen (Utbildningsdepartementet) beslutat inhämta Lagrådets yttrande över förslag till

1. lag om ändring i offentlighets- och sekretesslagen (2009:400),
2. lag om ändring i arkivlagen (1990:782),
3. lag om ändring i skollagen (2010:800),
4. lag om ändring i lagen (2017:151) om meddelarskydd i vissa enskilda verksamheter.

Förslagen har inför Lagrådet föredragits av ämnesrådet Per Eriksson, biträdd av ämnesrådet Anna Barklund.

Förslagen föranleder följande yttrande av Lagrådet:

Offentlighetsprincipen ska gälla i fristående skolor

I remissen föreslås lagändringar som syftar till att offentlighetsprincipen ska gälla i fristående skolor. Det föreslås ändringar i offentlighets- och sekretesslagen som innebär att vad som föreskrivs i tryckfrihetsförordningen om rätt att ta del av allmänna handlingar hos myndigheter i tillämpliga delar ska gälla hos huvudmän för fristående skolor för handlingar som hör till skolverksamheten. Huvudmännen ska jämföras med myndigheter vid tillämpningen av offentlighets- och sekretesslagen. Anställda och uppdragstagare i verksamheten ska omfattas av meddelarskydd enligt den lagen.

Friskolornas riksförbund har i ett brev till Lagrådet upplyst att flera fristående skolor ägs av företag som är börsnoterade. Förbundet har framhållit att dessa friskolor måste förhålla sig till bestämmelserna i aktiebolagslagen och reglerna för börsnoterade företag. Syftet med remissen att öka den ekonomiska insynen i friskolorna kan enligt förbundet gå stick i stäv med bestämmelserna om ekonomisk insyn i börsnoterade företag.

För börsnoterade bolag gäller omfattande och detaljerade regler om informationsgivning. Grundläggande bestämmelser finns i EU:s marknadsmissbruksförordning, lagen (2016:1306) med kompletterande bestämmelser till EU:s marknadsmissbruksförordning, lagen (2007:528) om värdepappersmarknaden och lagen (2016:1307) om straff för marknads-

missbruk på värdepappersmarknaden. Finansinspektionen har utfärdat närmare föreskrifter om verksamhet på marknadsplatser (FFFS 2007:17). Till detta kommer att en börs har regler för verksamheten på handelsplatsen, som de listade bolagen åtar sig att följa.

Prop. 2017/18:281
Bilaga 5

En bärande tanke i regelsystemet är att bolagen ska offentliggöra kurspåverkande information så snart som möjligt och på ett samlat sätt så att alla på marknaden får informationen samtidigt. Det förefaller sannolikt att regelsystemet påverkas, om offentlighetsprincipen ska gälla för vissa bolag så att en enskild när som helst kan få ut uppgifter från bolaget och så att tryckfrihetsförordningens och yttrandefrihetsgrundlagens bestämmelser om meddelarfrihet gäller för bolagets anställda. Det är inte givet vilken betydelse gällande bestämmelser om sekretess kan få.

I sammanhanget finns anledning att överväga i vilken mån en utvidgning av handlingsoffentligheten till börsnoterade privata aktörer kan komma i konflikt med unionsrättsliga krav. Att tryckfrihetsförordningen som grundlag kan tillämpas utan hinder av unionsrättsliga krav medför inte utan vidare att den ordningen gäller för rättsområden där vanlig lag föreskriver att tryckfrihetsförordningen ska tillämpas.

Innan dessa frågor har analyserats närmare kan Lagrådet inte tillstyrka lagstiftning i enlighet med förslagen i remissen.

Utbildningsdepartementet

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 5 juli 2018

Närvarande: statsminister Löfven, ordförande, och statsråden Lövin, M Johansson, Baylan, Hallengren, Bucht, Hultqvist, Andersson, Hellmark Knutsson, Damberg, Strandhäll, Shekarabi, Eriksson, Linde, Ekström, Fritzon, Eneroth

Föredragande: statsrådet Helene Hellmark Knutsson

Regeringen beslutar proposition 2017/18:281 Några frågor om tillämpning av offentlighetsprincipen